

Rhifedd yn yr Ysgol

Lluosi a Rhannu

- Ydych chi'n cael anhawster rhoi cymorth i'ch plentyn gyda'r gwaith cartref Mathemateg?
- Ydy ein dulliau yn peri anhawster i chi?
- Nid dyma'r dulliau yr oeddech chi'n eu defnyddio yn yr ysgol!

Defnyddiwch y llyfryn hwn i'ch helpu.

Safweoedd Mathemateg

Dyma rai safweoedd defnyddiol sy'n cynnwys gweithgareddau a gemau addas i gefnogi gwaith Mathemateg Blwyddyn 3 i 6.

www.topmarks.co.uk

<https://www.bbc.co.uk/bitesize/subjects/z826n39>

<https://play.ttrockstars.com/auth/school/student>

<https://www.timestables.co.uk/speed-test/>

<https://mathszone.co.uk>

<https://mathsframe.co.uk>

https://resources.hwb.gov.wales/VTC/2017/CiparFathemateg/ca2_menu.html

<https://cynnal.co.uk/gweithgareddauRhesymu/>

<https://www.primarygames.co.uk>

Cynnwys y Llyfryn

Dulliau Blwyddyn 1

Dulliau Blwyddyn 2

Dulliau Blwyddyn 3

Dulliau Blwyddyn 4

Dulliau Blwyddyn 5

Dulliau Blwyddyn 6

- Ymarfer cyfiri mewn camau o 2, 5 a 10 – (ymlaen ac yn ôl).

e.e. 10, 12, 14, 16, 18, 20.....

15, 20, 25, 30, 35, 40

40, 50, 60, 70, 80, 90.....

- Ymarfer adnabod dyblau rhifau hyd at 10

dwbl 1 = 2

dwbl 2 = 4

dwbl 3 = 6

dwbl 4 = 8

dwbl 5 = 10

dwbl 6 = 12

dwbl 7 = 14

dwbl 8 = 16

dwbl 9 = 18

dwbl 10 = 20

- Deall fod rhannu gyda 2 fel hanneru.

e.e. Beth yw hanner 8? Rhannu y gwrthrychau i ddau set.

Set 1

Set 2

Blwyddyn 2 Lluosi a Rhannu

- Ymarfer cyfiri mewn camau o 2, 5, 10, 3 a 4. (Ymlaen ac yn ôl).

e.e. 0, 3, 6, 9, 12, 15, 18.....
20, 24, 28, 32, 36, 40....

- Deall fod lluosï fel adio drosodd a throsodd.

$$6 \times 5 \text{ (6 set o 5)} = 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 30$$

- Deall y berthynas rhwng lluosï a rhannu

$$3 \times 5 = 15$$

$$15 \div 3 = 5$$

$$5 \times 3 = 15$$

$$15 \div 5 = 3$$

- Datrys problemau lluosï a rhannu

e.e. Mae gan bry cop 8 coes, sawl coes sydd gan 2 bry copyn?

Tabl 2

0 x 2 = 0
1 x 2 = 2
2 x 2 = 4
3 x 2 = 6
4 x 2 = 8
5 x 2 = 10
6 x 2 = 12
7 x 2 = 14
8 x 2 = 16
9 x 2 = 18
10 x 2 = 20

Tabl 5

0 x 5 = 0
1 x 5 = 5
2 x 5 = 10
3 x 5 = 15
4 x 5 = 20
5 x 5 = 25
6 x 5 = 30
7 x 5 = 35
8 x 5 = 40
9 x 5 = 45
10 x 5 = 50

Tabl 10

0 x 10 = 0
1 x 10 = 10
2 x 10 = 20
3 x 10 = 30
4 x 10 = 40
5 x 10 = 50
6 x 10 = 60
7 x 10 = 70
8 x 10 = 80
9 x 10 = 90
10 x 10 = 100

- Dysgu ar gof tablau 2, 5, 10, 3 a 4.

Blwyddyn 2 Lluosi a Rhannu

Tabl 3

0 x 3 = 0
1 x 3 = 3
2 x 3 = 6
3 x 3 = 9
4 x 3 = 12
5 x 3 = 15
6 x 3 = 18
7 x 3 = 21
8 x 3 = 24
9 x 3 = 27
10 x 3 = 30

Tabl 4

0 x 4 = 0
1 x 4 = 4
2 x 4 = 8
3 x 4 = 12
4 x 4 = 16
5 x 4 = 20
6 x 4 = 24
7 x 4 = 28
8 x 4 = 32
9 x 4 = 36
10 x 4 = 40

Gwefannau Defnyddiol

- <https://www.timestables.co.uk>
- <http://www.topmarks.co.uk/>
- <http://mathszone.co.uk/>
- <http://www.crickweb.co.uk/ks1numeracy.html>
- <https://www.topmarks.co.uk/times-tables/coconut-multiples>
- <http://www.maths-games.org/>
- <http://www.bbc.co.uk/bitesize/ks1/maths/>
- <https://ictgames.com/mobilePage/doggyDivision/index.html>
- <https://maths-games.org/times-tables-games.html>

Blwyddyn 3 Lluosi a Rhannu

- Dysgu ar gof tabl 2, 3, 4, 5, 6 a 10

- Deall fod Tabl 6 yn ddwbl Tabl 3.

Tabl 3

0 x 3 = 0
1 x 3 = 3
2 x 3 = 6
3 x 3 = 9
4 x 3 = 12
5 x 3 = 15
6 x 3 = 18
7 x 3 = 21
8 x 3 = 24
9 x 3 = 27
10 x 3 = 30

x2

Tabl 6

0 x 6 = 0
1 x 6 = 6
2 x 6 = 12
3 x 6 = 18
4 x 6 = 24
5 x 6 = 30
6 x 6 = 36
7 x 6 = 42
8 x 6 = 48
9 x 6 = 54
10 x 6 = 60

- Deall fod lluosï fel adio drosodd a throsodd.

$$6 \times 5 \text{ (6 set o 5)} = 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 30$$

- Deall fod lluosï rhif gyda 6 fel lluosï rhif gyda 3 ac yna dwblu'r ateb.

$$6 \times 4 = (3 \times 4 = 12) + (3 \times 4 = 12) = 12 + 12 = 24$$

- Datrys problemau lluosï a rhannu

e.e. Mae 5 person yn gwario £6 yr un. Faint mae nhw yn ei wario i gyd?

Blwyddyn 3 Lluosi a Rhannu

- Ymarfer lluosï a rhannu rhifau hyd at 100 gyda 10.

e.e.	$6 \times 10 = 60$	$160 \div 10 = 16$
	$15 \times 10 = 150$	$280 \div 10 = 28$
	$89 \times 10 = 890$	$930 \div 10 = 93$

- Ymarfer defnyddio strategaethau meddwl i luosï a rhannu rhifau 2 ddigid â rhif 1 digid e.e. $23 \times 5 =$

Dull Grid

	20	3	100
5	100	15	+ 15
			<u>115</u>

- Dull arall sy'n cael ei ddefnyddio yn y dosbarth yw Lluosï byr.

$$\begin{array}{r} 23 \\ \times 5 \\ \hline 115 \\ 1 \end{array}$$

- Ymarfer dull rhannu byr e.e. $48 \div 3 =$

- Cam 1** - Ydy 3 yn mynd i 4?

Ydy **1** waith, felly rhoi 1 uwchben y 4, a rhoi yr **1** dros ben rhwng y 4 a 8.

$$\begin{array}{r} 16 \\ 3 \overline{) 48} \\ \underline{3} \\ 18 \end{array}$$

- Cam 2** - Ydy 3 yn mynd i 18?

Ydy **6** gwaith, felly rhoi y 6 uwchben yr 8.

I wirio'r ateb

$$16 \times 3 = 48$$

Blwyddyn 4 Lluosi a Rhannu

- Dysgu ar gof tabl 2, 3, 4, 5, 6, 8 a 10
- Deall fod Tabl 8 yn ddwbl Tabl 4.

<u>Tabl 4</u>		<u>Tabl 8</u>
$0 \times 4 = 0$	$\xrightarrow{\times 2}$	$0 \times 8 = 0$
$1 \times 4 = 4$		$1 \times 8 = 8$
$2 \times 4 = 8$		$2 \times 8 = 16$
$3 \times 4 = 12$		$3 \times 8 = 24$
$4 \times 4 = 16$		$4 \times 8 = 32$
$5 \times 4 = 20$		$5 \times 8 = 40$
$6 \times 4 = 24$		$6 \times 8 = 48$
$7 \times 4 = 28$		$7 \times 8 = 56$
$8 \times 4 = 32$		$8 \times 8 = 64$
$9 \times 4 = 36$		$9 \times 8 = 72$
$10 \times 4 = 40$		$10 \times 8 = 80$

- Deall fod lluosu rhif gyda 8 fel lluosu rhif gyda 4 ac yna dwblu'r ateb.

$$8 \times 5 = (4 \times 5) = 20 \quad 20 \times 2 = 40$$

- Ymarfer lluosu a rhannu rhifau gyda 10 a 100.

e.e.	$8 \times 10 = 80$	$8 \times 100 = 800$
	$25 \times 10 = 250$	$25 \times 100 = 2500$
	$1500 \div 10 = 150$	$1500 \div 100 = 15$
	$3200 \div 10 = 320$	$3200 \div 100 = 32$

- Datrys problemau lluosu a rhannu

e.e. Mae Meic eisiau llifio darn o beipen yn saith darn. Os yw'n cymryd 4 munud i wneud 1 toriad, pa mor hir fydd Meic yn cymryd i gwblhau'r gwaith?

Blwyddyn 4 Lluosi a Rhannu

- Ymarfer defnyddio strategaethau meddwl i luosi a rhannu rhifau 3 ddigid â rhif 1 digid e.e. $213 \times 4 =$

<u>Dull Grid</u>	200	10	3	
4	800	40	12	800 40 $+ 12$ 852

- Dull arall sy'n cael ei ddefnyddio yn y dosbarth yw Lluosi byr.

$$\begin{array}{r} 213 \\ \times 4 \\ \hline 852 \\ 1 \end{array}$$

- Ymarfer dull rhannu byr ee $152 \div 4$ sy'n rhoi ateb gyda gweddill.

- **Cam 1** - Ydy 4 yn mynd i 1? Na, felly rhoi 0 uwchben rhif 1.

$$\begin{array}{r} 038 \text{ g } 1 \\ 4 \overline{) 153} \end{array}$$

- **Cam 2** - Ydy 4 yn mynd i 13? Ydy, felly rhoi 3 uwchben y 5 a gweddill o 3 rhwng y 5 a 2.

I wirio'r ateb

- **Cam 3** - Ydy 4 yn mynd i 33? Ydy, felly rhoi 8 uwchben y 3 a gweddill 1.

$$(38 \times 4) + 1 = 153$$

Blwyddyn 5 Lluosi a Rhannu

- Dysgu ar gof tabl 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 10

Tabl 7

$$\begin{array}{l} 0 \times 7 = 0 \\ 1 \times 7 = 7 \\ 2 \times 7 = 14 \\ 3 \times 7 = 21 \\ 4 \times 7 = 28 \\ 5 \times 7 = 35 \\ 6 \times 7 = 42 \\ 7 \times 7 = 49 \\ 8 \times 7 = 56 \\ 9 \times 7 = 63 \\ 10 \times 7 = 70 \end{array}$$

Tabl 9

$$\begin{array}{l} 0 \times 9 = 0 \\ 1 \times 9 = 9 \\ 2 \times 9 = 18 \\ 3 \times 9 = 27 \\ 4 \times 9 = 36 \\ 5 \times 9 = 45 \\ 6 \times 9 = 54 \\ 7 \times 9 = 63 \\ 8 \times 9 = 72 \\ 9 \times 9 = 81 \\ 10 \times 9 = 90 \end{array}$$

- Ymarfer lluosï a rhannu rhifau a degolion gyda 10 a 100.

ee	$14 \times 10 = 140$	$14 \times 100 = 1400$
	$0.75 \times 10 = 7.5$	$0.75 \times 100 = 75$
	$480 \div 10 = 48$	$160 \div 100 = 1.6$
	$13 \div 10 = 1.3$	$13 \div 100 = 0.13$

- Ymarfer defnyddio strategaethau meddwl i luosi a rhannu rhifau 2 ddigid â rhif 2 ddigid e.e. $36 \times 28 =$

Dull Grid

	20	8	600
30	600	240	240
6	120	48	48
			<u>1008</u>

1

- Ymarfer lluosï yn cynnwys degolion e.e. $4.3 \times 7 = 30.1$

Blwyddyn 5 Lluosi a Rhannu

- Dull arall sy'n cael ei ddefnyddio yn y dosbarth yw Lluosi hir.

- Cam 1** – Gosod 0 o dan yr 8. Yna lluosï 2 gyda 6 sy'n 12. Gosod y 2, a cofio am yr 1. Yna lluosï 2 a 3 sy'n 6 ac adio'r 1 sy'n gwneud 7.
- Cam 2** – Lluosï 8 a 6 sy'n 48. Gosod yr 8, a cofio am y 4. Yna lluosï 8 a 3 sy'n 24 ac adio'r 4 sy'n rhoi 28.
- Cam 3** – Adio 720 a 288 i ddod at yr ateb.

$$\begin{array}{r} 36 \\ \times 28 \\ \hline 720 \\ + 288 \\ \hline 1008 \end{array}$$

- Ymarfer dull rhannu byr e.e. $156 \div 12 =$ 0 13

- Cam 1** - Ydy 12 yn mynd i 1? Na, felly rhoi 0 uwchben rhif 1.
- Cam 2** - Ydy 12 yn mynd i 15? Ydy, felly rhoi 1 uwchben y 5, a 1 rhwng y 5 a 6.
- Cam 3** - Ydy 12 yn mynd i 36? Ydy, felly rhoi 3 uwchben y 6.

$$\begin{array}{r} 12 \overline{) 156} \\ 12 \\ \hline 36 \end{array}$$

I wirio'r ateb

$$(12 \times 13) = 156$$

- Ymarfer dull rhannu hir e.e. $192 \div 12 =$

- Cam 1** – Meddwl am rif i luosi gyda 12 sy'n hawdd i gyfrifo yn y pen e.e. 5 neu 10.
- Cam 2** – Tynnu y swm yma oddi ar y cyfanswm. Ail adrodd y broses nes cyrraedd i ddim.

$$\begin{array}{r} 12 \overline{) 192} \\ 12 \\ \hline 72 \\ + 6 \\ \hline 192 \\ - 192 \\ \hline 0 \end{array}$$

- Datrys problemau lluosï a rhannu

e.e. Roedd 18 anifail ar fferm. Ieir yw rhai a defaid yw'r gweddill. Mae cyfanswm o 50 o goesau gan yr anifeiliaid. Sawl iâr a dafad sydd yno?

Mae gwybod eu tablau yn gymorth mawr i'r gwaith yma!

- e.e. Os yw crys a tei yn costio £45, crys a siaced yn costio £155, a siaced a tei yn costio £120. Beth yw cost y crys?*

Blwyddyn 6 Lluosi a Rhannu

- Ymarfer dull rhannu hir gyda rhifau mwy.

e.e. $286 \div 14$

$$\begin{array}{r} 14 \overline{) 286} \\ 28 \\ \hline 6 \end{array}$$

• **Cam 1** – Meddwl am rif i luosi gyda 14 sy'n hawdd i gyfrifo yn y pen e.e. 10 neu 100.

$$\begin{array}{r} 100 \times 14 = 1400 \\ 1055 \end{array}$$

• **Cam 2** – Tynnu y swm yma oddi ar y cyfanswm.

$$\begin{array}{r} 50 \times 14 = 700 \\ 355 \end{array}$$

• **Cam 3** – Ail-adrodd y broses i dynnu'r cyfanswm i lawr.

$$\begin{array}{r} 10 \times 14 = 140 \\ 215 \end{array}$$

• **Cam 4** – Os yw'r rhif sydd ar ôl yn llai na'r rhif sy'n cael ei rannu e.e. 5 yn llai na 14, mae'r cyfrifiad wedi dod i ben.

$$\begin{array}{r} 10 \times 14 = 140 \\ 75 \end{array}$$

Er enghraifft yr ateb yma yw 175 gweddill 5.

$$\begin{array}{r} + 5 \times 14 = 70 \\ 175 \quad g \quad 5 \end{array}$$

I wirio'r ateb

$$(175 \times 14) + 5 = 2455$$

Mae gwybod eu tablau yn gymorth mawr i'r gwaith!

Tabl 2

0	$\times 2 = 0$
1	$\times 2 = 2$
2	$\times 2 = 4$
3	$\times 2 = 6$
4	$\times 2 = 8$
5	$\times 2 = 10$
6	$\times 2 = 12$
7	$\times 2 = 14$
8	$\times 2 = 16$
9	$\times 2 = 18$
10	$\times 2 = 20$

Tabl 4

0	$\times 4 = 0$
1	$\times 4 = 4$
2	$\times 4 = 8$
3	$\times 4 = 12$
4	$\times 4 = 16$
5	$\times 4 = 20$
6	$\times 4 = 24$
7	$\times 4 = 28$
8	$\times 4 = 32$
9	$\times 4 = 36$
10	$\times 4 = 40$

Tabl 8

0	$\times 8 = 0$
1	$\times 8 = 8$
2	$\times 8 = 16$
3	$\times 8 = 24$
4	$\times 8 = 32$
5	$\times 8 = 40$
6	$\times 8 = 48$
7	$\times 8 = 56$
8	$\times 8 = 64$
9	$\times 8 = 72$
10	$\times 8 = 80$

Tablau

Tabl 5

0	$\times 5 = 0$
1	$\times 5 = 5$
2	$\times 5 = 10$
3	$\times 5 = 15$
4	$\times 5 = 20$
5	$\times 5 = 25$
6	$\times 5 = 30$
7	$\times 5 = 35$
8	$\times 5 = 40$
9	$\times 5 = 45$
10	$\times 5 = 50$

Tabl 10

0	$\times 10 = 0$
1	$\times 10 = 10$
2	$\times 10 = 20$
3	$\times 10 = 30$
4	$\times 10 = 40$
5	$\times 10 = 50$
6	$\times 10 = 60$
7	$\times 10 = 70$
8	$\times 10 = 80$
9	$\times 10 = 90$
10	$\times 10 = 100$

Tabl 3

0	$\times 3 = 0$
1	$\times 3 = 3$
2	$\times 3 = 6$
3	$\times 3 = 9$
4	$\times 3 = 12$
5	$\times 3 = 15$
6	$\times 3 = 18$
7	$\times 3 = 21$
8	$\times 3 = 24$
9	$\times 3 = 27$
10	$\times 3 = 30$

Tabl 6

0	$\times 6 = 0$
1	$\times 6 = 6$
2	$\times 6 = 12$
3	$\times 6 = 18$
4	$\times 6 = 24$
5	$\times 6 = 30$
6	$\times 6 = 36$
7	$\times 6 = 42$
8	$\times 6 = 48$
9	$\times 6 = 54$
10	$\times 6 = 60$

Tabl 7

0	$\times 7 = 0$
1	$\times 7 = 7$
2	$\times 7 = 14$
3	$\times 7 = 21$
4	$\times 7 = 28$
5	$\times 7 = 35$
6	$\times 7 = 42$
7	$\times 7 = 49$
8	$\times 7 = 56$
9	$\times 7 = 63$
10	$\times 7 = 70$

Tabl 9

0	$\times 9 = 0$
1	$\times 9 = 9$
2	$\times 9 = 18$
3	$\times 9 = 27$
4	$\times 9 = 36$
5	$\times 9 = 45$
6	$\times 9 = 54$
7	$\times 9 = 63$
8	$\times 9 = 72$
9	$\times 9 = 81$
10	$\times 9 = 90$

Mae bwysig bod y plant yn gwybod eu tablau'n rhugl.